

Cauza C-400/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

29 iunie 2023

Instanța de trimitere:

Sofiyski gradski sad (Bulgaria)

Data deciziei de trimitere:

29 iunie 2023

Persoana acuzată:

VB

Obiectul procedurii principale

Procedură penală desfășurată în lipsa persoanei acuzate

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 primul paragraf litera (b) TFUE

Întrebările preliminare

1.1) Articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva (UE) 2016/343 trebuie interpretat în sensul că o persoană care a fost condamnată în lipsă la o pedeapsă privativă de libertate, în absența unuia dintre cazurile prevăzute la alineatul (2), trebuie să fie informată cu privire la hotărârea prin care a fost condamnată atunci când este reținută în scopul executării acestei pedepse?

1.2) Care este conținutul cerinței „sunt informate cu privire la hotărâre” prevăzute la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva (UE) 2016/343 și impune această cerință predarea unei copii a hotărârii?

1.3) În cazul unui răspuns negativ la întrebările 1.1) și 1.2), articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva (UE) 2016/343 se opune ca o instanță națională să decidă predarea unei copii a acestei hotărâri?

2.1) O reglementare națională care – pentru cazul în care se examinează o acuzație și se pronunță o hotărâre judecătorească de condamnare în lipsa persoanei acuzate, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă – nu prevede nicio modalitate de informare a persoanei condamnate în lipsă cu privire la dreptul acesteia la un nou proces cu participarea sa și, în special, dacă o astfel de informare nu are loc atunci când persoana condamnată în lipsă este reținută, este compatibilă cu articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva (UE) 2016/343?

2.2) Prezintă importanță faptul că reglementarea națională – articolul 423 din [Nakazatelnoprotsesualen kodeks (Codul de procedură penală; denumit în continuare „NPK”) – prevede că persoana condamnată în lipsă este informată cu privire la dreptul său la un nou proces, dar numai după ce a formulat o cerere privind anularea acestei condamnări și desfășurarea unui nou proces cu participarea sa, informarea efectuându-se sub forma unei hotărâri judecătorești ca răspuns la această cerere?

2.3) În cazul unui răspuns negativ, cerințele prevăzute la articolul 8 alineatul (4) a doua teză și la articolul 10 alineatul (1) din Directiva (UE) 2016/343 sunt respectate atunci când instanța care examinează o acuzație în materie penală și pronunță o hotărâre de condamnare în lipsa persoanei acuzate, în absența unuia dintre cazurile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă, indică în hotărârea sa dreptul acestei persoane la un nou proces sau la o altă cale de atac și obligă persoanele care efectuează reținerea persoanei condamnate să îi predea acesteia din urmă o copie a respectivei hotărâri?

2.4) În cazul unui răspuns afirmativ, articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva (UE) 2016/343 se opune ca o instanță care pronunță o hotărâre de condamnare în lipsă a unei persoane acuzate, în absența unuia dintre cazurile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă, să decidă să indice în hotărârea sa dreptul acestei persoane la un nou proces sau la o altă cale de atac, în temeiul articolului 9 din directivă, și să oblige persoanele care efectuează reținerea persoanei condamnate să îi predea acesteia din urmă o copie a respectivei hotărâri?

3) Care este primul și ultimul moment posibil în care instanța ar trebui să stabilească dacă procedura penală desfășurată în lipsa persoanei acuzate nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Directiva (UE)

2016/343 și să ia măsuri pentru a asigura informarea prevăzută la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă?

4) Hotărârea menționată la punctul 3 trebuie să țină seama de punctele de vedere ale acuzării și ale apărării persoanei acuzate absente?

5.1) Expresia „posibilitatea de a contesta hotărârea” de la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva (UE) 2016/343 se referă la dreptul la o cale de atac în instanță sau se referă la contestarea unei hotărâri judecătorești definitive?

5.2) Care ar trebui să fie conținutul informării care trebuie efectuată, în conformitate cu articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva (UE) 2016/343, față de o persoană care a fost condamnată în lipsă, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (2), cu privire la „dreptul la un nou proces sau la o altă cale de atac, în conformitate cu articolul 9”: acesta ar trebui să vizeze dreptul de a beneficia de o astfel de cale de atac în cazul în care persoana respectivă contestă condamnarea sa în lipsă sau dreptul de a formula o astfel de cerere a cărei temeinicie urmează să fie apreciată ulterior?

6) Care este conținutul expresiei „o altă cale de atac care permite reexaminarea pe fond a cauzei, inclusiv examinarea unor probe noi, și care ar putea duce la anularea hotărârii inițiale” de la articolul 9 prima teză din Directiva (UE) 2016/343?

7) O reglementare națională – articolul 423 alineatul (3) din NPK – care impune prezentarea în persoană a persoanei condamnate în lipsă drept condiție obligatorie pentru ca cererea sa privind un nou proces să poată fi examinată și admisă, este conformă cu articolul 8 alineatul (4) și cu articolul 9 din Directiva (UE) 2016/343?

8) Articolul 8 alineatul (4) a doua teză și articolul 9 din Directiva 2016/343 se aplică persoanelor achitate?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Directiva (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale (JO 2016, L 65, p. 1, denumită în continuare „Directiva 2016/343” sau „directiva”)

Dispoziții naționale

Nakazatelen kodeks (Codul penal, denumit în continuare „NK”)

Nakazatelno-protsesualen kodeks (NPK)

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 VB a fost acuzat de participarea la un grup infracțional organizat, alături de un anumit număr de alte persoane, în scopul îmbogățirii, prin cultivarea și prin distribuirea de droguri, precum și de deținerea de arme, fapte pasibile de pedeapsă conform articolului 321 alineatul (3) punctul 2 coroborat cu alineatul (2) din NK, de deținerea, în complicitate cu alte persoane, de droguri și de precursori de droguri în trei cazuri, faptă pasibilă de pedeapsă conform articolului 354a alineatele (2) și (1) coroborat cu articolul 20 alineatul (2) din NK, precum și de deținerea, în complicitate cu alte persoane, de arme de foc și muniție fără autorizația necesară, faptă pasibilă de pedeapsă conform articolului 339 alineatul (1) coroborat cu articolul 20 alineatul (2) din NK. Pentru aceste infracțiuni sunt prevăzute pedepse cu închisoarea între 3 și 10 ani pentru prima infracțiune, între 3 și 10 ani și între 5 și 15 ani pentru a doua infracțiune și între 2 și 8 ani pentru a treia infracțiune.
- 2 Procesul penal s-a desfășurat încă de la început în absența lui VB. Până în prezent, el nu a fost informat oficial cu privire la acuzațiile formulate împotriva sa. În plus, acesta nu a fost informat nici cu privire la faptul că a fost trimis în judecată, nici cu privire la data și locul ședinței de judecată și nici cu privire la consecințele reprezentării sale.
- 3 Motivul neinformării constă în faptul că VB nu poate fi găsit. În cursul procedurii de cercetare penală, acesta a fugit imediat înainte de intervenția poliției în vederea reținerii suspectilor. El a făcut de asemenea obiectul unei urmăriri prin intermediul unui mandat european de arestare, însă nu a putut fi găsit. În consecință, nu a fost informat cu privire la acuzarea formulată împotriva sa. În cadrul procedurii jurisdicționale, VB a făcut obiectul unui nou mandat de urmărire. Pe baza ultimelor informații din luna iunie 2023, acesta nu a putut fi găsit.
- 4 În cursul cercetării penale și al procedurii jurisdicționale, VB a fost reprezentat de trei avocați desemnați din oficiu. Niciunul dintre aceștia nu l-a văzut niciodată și nu a luat legătura cu el sau cu rudele sale.
- 5 Procedura este încă pendinte. Există o anumită probabilitate ca VB să fie condamnat la o pedeapsă privativă de libertate pe care ar trebui să o execute efectiv. Totodată însă, există o probabilitate ca acesta să nu fie declarat vinovat și să fie achitat.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 6 **Motivarea întrebării 1.1):** Potrivit articolului 8 alineatul (4) prima teză din Directiva 2016/343, este posibilă desfășurarea unei proceduri penale în lipsa persoanei acuzate, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (2). Cu toate acestea, la a doua teză este prevăzută condiția ca persoana respectivă, atunci când este informată cu privire la hotărâre și atunci când este sau a fost prinsă [Nota traducătorului: versiunea în limba bulgară a celei de a doua teze este

ambiguă în măsura în care utilizează expresia „по-специално когато лицето е задържано” care se poate traduce prin „în special atunci când persoana este prinsă”, dar și prin „în special atunci când persoana a fost prinsă/plasată în detenție”], să fie informată și cu privire la dreptul său la un nou proces. Se ridică problema dacă această persoană – atunci când se află în detenție în scopul executării pedepsei privative de libertate care i-a fost aplicată – trebuie să fie informată în mod obligatoriu și cu privire la hotărârea prin care a fost condamnată.

- 7 Această dispoziție poate fi interpretată în sensul că nu impune o obligație cu privire la o astfel de informare în măsura în care prevede: „atunci când [...] sunt informate cu privire la hotărâre”. Este prevăzută condiția potrivit căreia numai atunci când intervine un eveniment posibil – „atunci când [...]” (în limba engleză „when”, în limba franceză „lorsque”) –, și anume informarea cu privire la hotărâre, ia naștere obligația statelor membre de a informa persoana condamnată în lipsă cu privire la căile de atac împotriva procedurii în lipsă.
- 8 Această interpretare poate fi justificată prin alternativa „atunci când [...] sunt informate cu privire la hotărâre” sau „atunci când sunt prinse”. În special, reținerea implică în mod automat obligația de informare cu privire la căile de atac împotriva procedurii în lipsă. Prin urmare, nu este nicidecum necesar ca o persoană aflată deja în detenție să fie informată cu privire la hotărârea prin care a fost condamnată.
- 9 Cu toate acestea, este de asemenea posibilă interpretarea potrivit căreia o astfel de informare trebuie să fie efectuată în mod obligatoriu, întrucât aceasta constituie o condiție pentru ca o persoană condamnată, în absența unuia dintre cazurile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă, să poată decide în cunoștință de cauză dacă intenționează să facă uz de căile de atac împotriva condamnării sale în lipsă. În consecință, expresia „în special, atunci când sunt prinse” ar trebui interpretată în sensul că persoana condamnată reținută trebuie să fie informată în mod obligatoriu cu privire la hotărârea prin care a fost condamnată.
- 10 Prin urmare, se ridică problema dacă expresia „în special, atunci când [...]” (în limba engleză „in particular when”, în limba franceză „en particulier au moment de”) se referă (1) la informarea cu privire la căile de atac împotriva procedurii în lipsă, adică această informare are loc atunci când persoana este reținută, sau (2) la informarea persoanei reținute cu privire la hotărârea prin care a fost condamnată în lipsă, adică persoana respectivă este informată cu privire la această hotărâre atunci când este reținută. În al doilea caz, informarea cu privire la căile de atac este direct legată de informarea cu privire la hotărârea de condamnare, iar nu de reținerea persoanei.
- 11 În plus, se ridică problema referitoare la conjuncția „și” (în limba engleză „also”, în limba franceză „également”), și anume dacă aceasta înseamnă că informarea cu privire la hotărâre constituie un aspect clar și incontestabil, dar și că, împreună cu informarea cu privire la hotărâre trebuie să aibă loc și informarea cu privire la căile de atac împotriva procedurii în lipsă.

- 12 Instanța de trimitere susține al doilea punct de vedere. Exercițarea efectivă a căilor de atac împotriva procedurii în lipsă impune ca persoana condamnată să fie conștientă de motivele condamnării sale; numai atunci aceasta va fi în măsură să aprecieze dacă intenționează să facă uz de căile de atac și modul în care intenționează să își formuleze argumentele. Cerința efectivității căilor de atac prevăzută la articolul 47 primul paragraf din [Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, denumită în continuare „carta”] cartă impune deja o astfel de informare.
- 13 **Motivarea întrebării 1.2):** Se ridică de asemenea problema naturii acestei informări. Faptul că o persoană condamnată a fost reținută și plasată în detenție este suficient pentru a considera că aceasta a fost informată cu privire la hotărâre? Aceasta este situația în măsura în care orice reținere este consecința unei condamnări și, odată reținută, o persoană trebuie să știe că a fost condamnată printr-o hotărâre judecătorească.
- 14 Sau, dimpotrivă, informarea este corespunzătoare atunci când persoana deținută are acces la elementele hotărârii judecătorești prin care a fost condamnată, de exemplu, la dispozitivul în care faptele pentru care a fost condamnată sunt enumerate într-o manieră generală, la încadrarea juridică, la pedeapsa privativă de libertate aplicată și la durata acesteia? Aceasta ar putea fi situația în măsura în care informarea este suficientă pentru a lua cunoștință despre propria condamnare.
- 15 Sau este necesar ca persoanei respective să îi fie pusă la dispoziție o copie a întregii hotărâri judecătorești prin care a fost condamnată? Aceasta ar putea fi situația în măsura în care o persoană condamnată în lipsă, plasată în detenție în scopul executării pedepsei privative de libertate care i-a fost aplicată, nu poate lua o decizie în cunoștință de cauză cu privire la aspectul dacă și la modul în care intenționează să introducă o cale de atac împotriva acestei condamnări decât dacă îi este comunicat textul integral al hotărârii judecătorești.
- 16 Sau, în plus, trebuie să se acorde persoanei condamnate în lipsă – la cererea acesteia – accesul la întregul dosar al cauzei (pentru ea sau pentru avocatul său)? Aceasta ar putea fi situația în măsura în care există o informare efectivă și eficientă cu privire la hotărâre atunci când persoana condamnată în lipsă nu dispune doar de o copie a acestei hotărâri, ci cunoaște de asemenea contextul de fapt și de drept în care a fost pronunțată hotărârea, ceea ce presupune accesul la dosarul cauzei. Astfel, o hotărâre judecătorească nu poate fi înțeleasă corect atunci când este interpretată ca atare și în mod izolat față de documentele cauzei. S-ar putea, așadar, să nu se poată face uz în mod valabil de căile de atac împotriva acestei hotărâri dacă nu se acordă acces la documentele cauzei.
- 17 **Motivarea întrebării 1.3):** Curtea poate răspunde negativ la primele două întrebări. Instanța de trimitere consideră totuși necesar să se asigure că, în urma unei eventuale condamnări la o pedeapsă privativă de libertate, VB primește, la momentul reținerii sale, o copie a hotărârii de condamnare. Prin urmare, se ridică problema dacă dreptul Uniunii se opune acestui aspect.

- 18 În special, este posibil ca argumentele pe care Curtea își va întemeia, dacă este cazul, un răspuns negativ la primele două întrebări să fie de natură să conducă la concluzia că instanței de trimitere îi este interzis să ia măsuri pentru a asigura o astfel de informare, întrucât aceasta ar determina o încălcare a dreptului Uniunii.
- 19 În cazul în care Curtea conchide că nu există o astfel de interdicție, instanța de trimitere are un interes să obțină un răspuns pe fond la primele două întrebări, chiar dacă nu este obligată să asigure informarea în viitor a persoanei condamnate în lipsă (Hotărârea din 8 iunie 2023, cauzele conexe C-430/22 și C-468/22, EU:C:2023:458).
- 20 **Motivarea întrebării 2.1):** Dreptul național permite examinarea acuzației penale în lipsa persoanei acuzate, în absența unuia dintre cazurile menționate la articolul 8 alineatul (2) din directivă. În acest caz, dreptul național prevede un mecanism specific de protecție a dreptului de a fi prezent în persoană – articolul 423 din NPK. Acest mecanism intră în vigoare de îndată ce condamnarea în lipsă a rămas definitivă. Punctul de plecare al acestui mecanism este constituit de cererea de redeschidere a procedurii formulată de persoana condamnată în lipsă, pentru motivul că examinarea și judecarea cauzei ar fi avut loc în lipsă. Această cerere face obiectul unei proceduri judiciare speciale. În hotărârea sa pe fond, instanța fie recunoaște dreptul la redeschidere, fie îl respinge; în primul caz, aceasta redeschide procedura care se desfășoară din nou, de această dată cu participarea persoanei acuzate.
- 21 În această situație se ridică problema dacă reglementarea națională este compatibilă cu mecanismul prevăzut la articolul 8 alineatul (4) și la articolul 9 din Directiva 2016/343. Această problemă se ridică în măsura în care reglementarea națională nu prevede nicio modalitate pentru ca o persoană acuzată să fie informată, după condamnarea sa în lipsă, cu privire la dreptul său la un nou proces cu participarea sa. În practică, persoana respectivă nu beneficiază de această informare nici la momentul reținerii sale sau al comunicării hotărârii de condamnare pronunțate împotriva sa atunci când această comunicare este făcută la inițiativa persoanei condamnate.
- 22 **Motivarea întrebării 2.2):** Trebuie amintit că, deși dreptul național prevede punerea la dispoziție a informațiilor menționate la articolul 8 alineatul (4) din Directiva 2016/343, aceasta are loc totuși ulterior. Astfel, dreptul național prevede un mecanism de punere la dispoziția persoanei condamnate în lipsă a informațiilor cu privire la aspectul dacă aceasta are sau nu are dreptul la un nou proces.
- 23 Pentru punerea acestor informații la dispoziția persoanei condamnate în lipsă este necesar în special ca aceasta să solicite în prealabil anularea hotărârii pronunțate în lipsă și desfășurarea unui nou proces cu participarea sa. În urma examinării de către instanță a temeiniciei cererii, aceasta pronunță o hotărâre. Prin această hotărâre, instanța fie recunoaște dreptul la un nou proces, fie respinge acest drept, prin anularea hotărârii pronunțate în lipsă și dispunerea desfășurării unui nou proces cu participarea persoanei acuzate sau prin respingerea cererii. În acest mod,

după ce a fost informată cu privire la hotărârea judecătorească referitoare la cererea sa privind un nou proces, persoana condamnată în lipsă este informată dacă procedura principală în cadrul căreia a fost condamnată în lipsă s-a desfășurat în condiții care îi conferă sau nu îi conferă dreptul la un nou proces.

- 24 Se ridică problema dacă această reglementare națională transpune corect articolul 8 alineatul (4) și articolul 9 din Directiva 2016/343, în lumina cerinței de punere la dispoziție a unei căi de atac eficiente împotriva procedurii în lipsă, prevăzute la articolul 10 alineatul (1) din directivă și la articolul 47 primul paragraf din cartă. Potrivit articolului 8 alineatul (4) a doua teză din directivă, informarea cu privire la dreptul la un nou proces trebuie să aibă loc mai devreme, și anume atunci când persoana condamnată este informată cu privire la hotărâre și/sau atunci când aceasta este prinsă. Motivul este că această informare trebuie să aibă un efect util, adică persoana condamnată trebuie să poată aprecia dacă intenționează să facă uz de dreptul său la un nou proces sau să consimtă la condamnarea sa (a se vedea Hotărârea din 19 septembrie 2019, C-467/18, EU:C:2019:765, punctul 50, prima teză). În cazul în care informarea privind dreptul la un nou proces nu are loc decât după ce instanța s-a pronunțat în legătură cu cererea privind un nou proces, această informare nu mai constituie o cale de atac în sensul directivei.
- 25 **Motivarea întrebării 2.3):** Curtea poate răspunde negativ la cele două întrebări anterioare și poate decide că reglementarea bulgară nu este compatibilă cu directiva.
- 26 Prin urmare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă poate continua examinarea cauzei în lipsa lui VB prin luarea anumitor măsuri prin care să se garanteze dreptul acestuia de a fi informat, în temeiul articolului 8 alineatul (4) a doua teză din directivă, care sunt suficient de eficiente în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din directivă. Articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă precizează că „statele membre” „asigură” un anumit nivel de protecție, în speță, informarea. Așadar, această garanție poate fi acordată nu numai de legiuitorul național, ci și de instanța națională care aplică propriul său drept în consecință pentru a obține un rezultat compatibil cu dreptul Uniunii.
- 27 Curtea a arătat deja că condițiile de examinare a unei cauze penale în lipsa persoanei acuzate în temeiul articolului 8 alineatele (2)-(4) și dreptul la un nou proces în temeiul articolului 9 din Directiva 2016/343 au un efect direct (Hotărârea din 19 mai 2022, C-569/20, EU:C:2022:401, punctul 28). Prin urmare, instanța de trimitere poate aprecia în mod direct dacă procedura penală inițiată împotriva lui VB se încadrează în unul dintre cazurile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă. Astfel cum s-a arătat mai sus, instanța de trimitere consideră că procedura nu intră sub incidența acestora, cel puțin la momentul introducerii cererii de decizie preliminară.
- 28 Unul dintre principiile procedurii naționale constă în informarea persoanei acuzate cu privire la drepturile sale și în acordarea posibilității acesteia de a le exercita.

- Întrucât, în temeiul articolului 9 din Directiva 2016/343, VB beneficiază de un drept direct la un nou proces, rezultă de aici obligația instanței de trimitere (potrivit dreptului național) de a lua măsurile necesare pentru a se asigura că el este informat cu privire la aceste drepturi, în conformitate cu articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă, într-un mod suficient de eficient pentru a-i permite să facă uz de această informare [articolul 10 alineatul (1) din directivă].
- 29 În cauză, există o probabilitate ca VB să facă obiectul unei hotărâri judecătorești prin care să fie declarat vinovat și prin care să fie condamnat la o pedeapsă privativă de libertate. În absența unor împrejurări noi, acest lucru se va produce în lipsa lui VB și în alte condiții decât cele menționate la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343. În consecință, VB va putea introduce o cale de atac împotriva acestei condamnări în lipsă de care dispune în mod direct în temeiul dreptului Uniunii Europene (articolul 9 din directivă).
- 30 Prin urmare, se ridică problema dacă instanța de trimitere asigură respectarea cerinței prevăzute la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva 2016/343 de a garanta informarea cu privire la dreptul prevăzut la articolul 9 din directivă atunci când, în hotărârea sa, instanța (1) indică în mod expres aceste împrejurări, inclusiv dreptul la un nou proces sau la alte căi de atac și, în plus, (2) obligă persoanele care îl rețin ulterior pe VB condamnat în lipsă să îi predea o copie a acestei hotărâri judecătorești. În plus, se ridică problema dacă acest mod de asigurare a informării prevăzute la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă este suficient de eficient în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din directivă.
- 31 **Motivarea întrebării 2.4):** Curtea poate statua că reglementarea națională este pe deplin conformă cu dreptul Uniunii, de exemplu, deoarece calea de atac națională prevăzută la articolul 423 din NPK corespunde căii de atac prevăzute la articolul 8 alineatele (2)-(4) și la articolul 9 din Directiva 2016/343 sau constituie o cale de atac suficientă chiar dacă nu corespunde acesteia.
- 32 În această situație, pare inutil ca instanța de trimitere să facă orice efort pentru a se asigura că, după ce a fost reținut în scopul executării pedepsei privative de libertate pronunțate în lipsă împotriva sa, VB este de asemenea informat, încă de la acel moment, cu privire la dreptul său la un nou proces în conformitate cu articolul 8 alineatul (4) coroborat cu articolul 9 din directivă.
- 33 Instanța de trimitere consideră totuși necesar să ia măsuri pentru a se asigura că persoana condamnată este informată în mod corespunzător cu privire la dreptul său la un nou proces. Prin urmare, se ridică problema dacă acest lucru nu este interzis de dreptul Uniunii și, în special, dacă instanța de trimitere ar încălca legea prin luarea măsurilor vizate de întrebare pentru a se asigura că persoana condamnată în lipsă este informată cu privire la dreptul său la un nou proces în temeiul articolului 9 din Directiva 2016/343 și dacă o astfel de abordare ar fi incompatibilă în această privință cu sistemul de protecție a dreptului de a fi

prezent în persoană stabilit de directivă, precum și cu alte dispoziții ale dreptului Uniunii, fiind așadar necesar să se renunțe la aceasta.

- 34 **Motivarea întrebării 3):** Din răspunsurile care precedă reiese că dreptul Uniunii permite sau, cel puțin, nu interzice unei instanțe naționale care examinează cauza în lipsa persoanei acuzate, atunci când nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343, să ia măsuri pentru a se asigura că persoana condamnată în lipsă este informată cu privire la căile de atac împotriva condamnării în lipsă.
- 35 A treia întrebare urmărește să se stabilească momentul la care, în cursul procedurii penale, instanța de trimitere (1) trebuie să stabilească că procedura penală desfășurată în lipsa persoanei acuzate nu intră sub incidența condițiilor prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343 și că, prin urmare, este necesar să asigure informarea prevăzută la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă și, în plus, (2) trebuie să pună în aplicare această garanție, adică să definească și să aplice un mecanism prin care această informare să fie efectuată la momentul reținerii persoanei condamnate în lipsă și/sau al comunicării hotărârii pronunțate în lipsă.
- 36 Potrivit articolului 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva 2016/343, trebuie să se garanteze că o persoană condamnată în lipsă, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă, este informată cu privire la căile de atac împotriva procedurii în lipsă de care dispune în temeiul articolului 9 din directivă. Pentru punerea sa în aplicare, această garanție necesită trei măsuri distincte. În primul rând, instanța de trimitere trebuie să stabilească dacă sunt sau nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă. În al doilea rând (în cazul unui răspuns negativ), persoanei condamnate în lipsă trebuie să i se recunoască faptul că dispune de una sau de mai multe dintre căile de atac prevăzute la articolul 9 din directivă. În al treilea rând, trebuie luate măsuri pentru ca această recunoaștere (a doua măsură) să fie adusă ulterior la cunoștința persoanei condamnate în lipsă, în special la momentul reținerii și/sau al comunicării hotărârii judecătorești (de exemplu, prin obligarea autorităților competente pentru executarea pedepselor să predea persoanei condamnate în lipsă, după reținerea sa, hotărârea judecătorească prin care s-a pronunțat această recunoaștere).
- 37 Articolele 8-10 din Directiva 2016/343 nu fac nicio precizare cu privire la primul moment posibil la care ar trebui să intervină garanția prevăzută la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă. Cu toate acestea, reiese din jurisprudența Curții că este vorba despre ședința de judecată în care este pronunțată decizia finală cu privire la vinovăție și în care se stabilește pedeapsa.
- 38 Aceasta este situația în măsura în care Curtea a statuat că, pentru a stabili dacă o procedură penală s-a desfășurat în lipsa persoanei acuzate și, prin urmare, pentru a stabili natura absenței [dacă aceasta intră sau nu intră sub incidența condițiilor prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă], trebuie să se aprecieze

împrejurările de fapt care caracterizează absența persoanei acuzate la momentul hotărârii judecătorești definitive pe fond cu privire la elementele relevante de fapt și de drept (Hotărârea din 17 decembrie 2020, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, punctul 48 și Hotărârea din 23 martie 2023, C-514/21 și C-515/21, EU:C:2023:235, punctele 52 și 53).

- 39 Această constatare nu poate fi făcută mai devreme, întrucât prezentarea viitoare a persoanei acuzate ar conduce la concluzia că dreptul său de a participa în persoană prevăzut la articolul 8 alineatul (1) din directivă a fost respectat. În speță, de exemplu, prezentarea viitoare a unui apărător mandatat și declarația acestuia potrivit căreia persoana acuzată are cunoștință despre proces ar conduce la concluzia că articolul 8 alineatul (2) litera (b) din directivă este aplicabil.
- 40 În ceea ce privește ultimul moment posibil trebuie să se țină seama de a treia și de a patra teză a considerentului (12) al Directivei 2016/343. În acesta se precizează că directiva se aplică până în momentul în care hotărârea pe fond a rămas definitivă și nu se aplică căilor de atac care sunt aplicabile după ce hotărârea a rămas definitivă. În plus, dispoziția articolului 8 alineatul (4) a doua teză din directivă constituie un element important al mecanismului de protecție a dreptului de a fi prezent în persoană prevăzut la articolul 8 alineatul (1) din directivă. Prin urmare, statele membre ar trebui să ia măsuri pentru asigurarea aplicării acestuia atât timp cât procedura este în curs de desfășurare și înainte ca hotărârea pronunțată în lipsă să rămână definitivă. Aceasta înseamnă că decizia de stabilire a naturii absenței – dacă aceasta îndeplinește sau nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă – ar trebui să fie luată înainte ca hotărârea pronunțată în lipsa persoanei acuzate să rămână definitivă.
- 41 Instanța de trimitere arată că hotărârea sa pe fond poate face obiectul unei căi de atac în termen de 15 zile de la pronunțarea acesteia. În cazul în care nu se introduce nicio cale de atac, hotărârea devine definitivă și, prin urmare, finală în a 16-a zi. Aceasta are, așadar, potențialul de a deveni o hotărâre finală pe fond.
- 42 Prin urmare, instanța de trimitere are un interes să afle exact în ce moment al procedurii trebuie să ia următoarele măsuri: (1) să stabilească dacă este vorba despre o procedură în lipsă care nu intră sub incidența condițiilor prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343; (2) în cazul unui răspuns afirmativ, să menționeze căile de atac de care dispune VB; (3) să ia măsurile necesare pentru a se asigura că el este informat cu privire la acestea atunci când este reținut și/sau atunci când i se comunică hotărârea.
- 43 Există un risc de încălcare a dreptului Uniunii atunci când această hotărâre nu este adoptată decât ulterior, printre altele, abia după ce persoana condamnată în lipsă a fost localizată și eventual reținută. Aceasta este situația pentru două motive. În primul rând, în ipoteza în care numai atunci instanța de trimitere ar adopta această hotărâre și ar lua măsuri pentru a asigura comunicarea către persoana condamnată în lipsă, măsurile sale nu ar intra în domeniul de aplicare al directivei care nu este aplicabilă după ce hotărârea judecătorească pe fond a rămas definitivă [a patra

teză a considerentului (12)]. În al doilea rând, va dura o anumită perioadă pentru a pronunța o astfel de hotărâre și pentru a se asigura că aceasta este comunicată persoanei condamnate în lipsă, astfel încât comunicarea nu va avea loc la momentul reținerii persoanei condamnate în lipsă [astfel cum prevede articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva 3016/343], ci mai târziu, chiar mult mai târziu. Acest tip de garanție tardivă nu îndeplinește cerința efectivității prevăzută la articolul 10 alineatul (1) din directivă și la articolul 47 primul paragraf din cartă.

- 44 **Motivarea întrebării 4):** Se ridică problema modalităților procedurale care trebuie să determine instanța de trimitere să stabilească dacă absența lui VB este de o așa natură încât să nu intre în domeniul de aplicare al articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343 și în ce mod trebuie să asigure informarea necesară prevăzută la articolul 8 alineatul (4) din directivă.
- 45 Această problemă nu este reglementată de directiva menționată, ci trebuie să se țină seama de cerința punerii la dispoziție a unei căi de atac eficiente în temeiul articolului 10 alineatul (1) din directivă și al articolului 47 primul paragraf din cartă, precum și de principiul echivalenței.
- 46 În cadrul procedurii penale împotriva lui VB, instanța de trimitere judecă cauza în prezența procurorului care a formulat acuzația și care o susține, precum și în prezența unui apărător desemnat de ordinul avocaților și numit din oficiu de instanță, care apără interesele lui VB absent. În temeiul dreptului național, toate hotărârile judecătorești care pot afecta sfera juridică a lui VB absent ar trebui pronunțate după ascultarea procurorului și a apărătorului lui VB. Scopul este ca aceștia să își prezinte punctele de vedere, impunând astfel respectarea drepturilor procedurale și materiale. Procurorul apără legalitatea, indiferent dacă aceasta este în favoarea sau în defavoarea lui VB absent, în timp ce apărătorul său nu apără decât drepturile și interesele lui VB, indicând toate împrejurările care pledează în favoarea sa. Atât procurorul, cât și apărătorul pot introduce căi de atac împotriva hotărârilor judecătorești.
- 47 Aceasta ar putea conduce la constatarea faptului că o hotărâre judecătorească referitoare la garantarea unui drept recunoscut de dreptul Uniunii – și anume dreptul de a primi anumite informații în temeiul articolului 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva 2016/343 – ar trebui să fie pronunțată, în ceea ce privește garantarea unei protecții efective a lui VB absent, precum și conform principiului echivalenței, în aceleași condiții ca și hotărârile judecătorești privind drepturile lui VB de a participa la o procedură recunoscute numai de dreptul național. Aceasta înseamnă că instanța de trimitere ar trebui să pronunțe hotărârea după ascultarea părților.
- 48 **Motivarea întrebării 5.1):** Articolul 8 alineatul (4) a doua teză coroborat cu prima teză din Directiva 2016/343 prevede că, atunci când o persoană acuzată este condamnată în lipsă, dar fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8

alineatul (2), această persoană „[are] posibilitatea de a contesta hotărârea” și „[are] dreptul la un nou proces sau la o altă cale de atac, în conformitate cu articolul 9”.

- 49 Această dispoziție poate fi interpretată în sensul că face referire la două drepturi distincte și independente unul față de celălalt. Primul este dreptul la o cale de atac în instanță (înainte să devină definitivă condamnarea), iar al doilea este dreptul la un nou proces sau la o altă cale de atac (după dobândirea caracterului definitiv). Această constatare este confirmată de sensul bulgar al termenului folosit [în versiunea în limba bulgară a articolului 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva 2016/343] „обжалва решението” („de a introduce o cale de atac împotriva hotărârii”) [Nota traducătorului: în această privință, versiunea în limba germană a dispoziției menționate prevede doar „die Entscheidung anzufechten”] care nu este utilizat decât în cazul contestării în instanță a unei hotărâri judecătorești pe fond în termen de 15 zile de la data pronunțării hotărârii, înainte ca aceasta să rămână definitivă. Acest termen nu este utilizat în contextul contestării unor hotărâri definitive.
- 50 De asemenea, dispoziția poate fi interpretată în sensul că desemnează un drept care produce două efecte, și anume dreptul de a contesta hotărârea judecătorească definitivă, această contestare determinând aplicarea căilor de atac prevăzute la articolul 9 din Directiva 2016/343. Argumente în acest sens rezultă din compararea dispozițiilor articolului 8 alineatul (1) și ale alineatului (4) a doua teză din Directiva 2016/343. Pe durata unei proceduri în curs de desfășurare, inclusiv a unei căi de atac, se aplică articolul 8 alineatul (1) din directivă, care garantează dreptul persoanei acuzate de a fi prezentă. Numai după ce procedura desfășurată în absența sa a fost încheiată printr-o hotărâre definitivă se poate aprecia dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă și, în caz contrar, se poate asigura o informare în conformitate cu articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă. În plus, potrivit articolului 8 alineatul (4) prima teză din directivă, hotărârea poate nu numai să fie luată în lipsă, ci și pusă în executare, ceea ce implică faptul că aceasta rămâne definitivă, deoarece numai hotărârile judecătorești definitive pot fi executate, fapt care presupune fie finalizarea căii de atac în instanță la momentul reținerii persoanei condamnate în lipsă și al informării acesteia potrivit articolului 8 alineatul (4) a doua teză din directivă, fie pierderea dreptului la exercitarea căii de atac.
- 51 **Motivarea întrebării 5.2):** Potrivit articolului 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva 2016/343, statele membre au obligația de a-și organiza sistemul judiciar astfel încât o persoană condamnată în lipsă, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2), să fie informată, după reținerea sa în scopul executării pedepsei, cu privire la anumite drepturi legate de desfășurarea unui nou proces (integral sau parțial). În mod evident, aceasta nu poate fi informată decât cu privire la drepturile de care dispune și care îi sunt recunoscute de directivă. Se ridică, așadar, problema drepturilor de care dispune această persoană la momentul reținerii sale, cu privire la care trebuie să fie informată.

- 52 Se poate considera că, la momentul respectiv, persoana condamnată în lipsă dispune de un drept recunoscut la un nou proces în temeiul articolului 9 din Directiva 2016/343. Prin urmare, persoana ar trebui să fie informată cu privire la faptul că acest nou proces nu îi va fi acordat decât la cererea sa.
- 53 De asemenea, se poate considera că persoana condamnată în lipsă dispune de dreptul de a solicita un astfel de proces nou și că, pe baza cererii sale, se poate aprecia ulterior dacă există motive pentru un astfel de proces nou și că va fi pronunțată o hotărâre în acest sens. Dacă cererea sa este admisă prin această hotărâre, persoanei condamnate în lipsă îi este acordat acest nou proces. Prin urmare, ea ar trebui să fie informată că are dreptul de a solicita un nou proces în temeiul articolului 9 din Directiva 2016/343.
- 54 Argumente în susținerea primei ipoteze: procedurile penale care se desfășoară în lipsa persoanei acuzate, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343, încalcă dreptul persoanei acuzate de a participa în persoană prevăzut la alineatul (1). Cu toate acestea, este posibil ca o asemenea procedură să se desfășoare ca măsură provizorie și să conducă la o condamnare, inclusiv la executarea hotărârii pronunțate în lipsă [articolul 8 alineatul (4) prima teză din directivă] și ca persoana condamnată în lipsă să fie reținută în scopul executării pedepsei [articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă]. Acest lucru este posibil numai pentru că împotriva condamnării în lipsă este prevăzută o cale de atac eficientă, și anume dreptul la un nou proces (integral sau parțial). Rezultă de aici următoarele concluzii în ceea ce privește articolul 47 primul paragraf din cartă: având în vedere că, la momentul condamnării în lipsă, se stabilește că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă, toate condițiile pentru recunoașterea dreptului la un nou proces în temeiul articolului 9 din directivă sunt deja îndeplinite; informarea prevăzută la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă urmărește, prin însăși natura sa, restabilirea dreptului încălcat de participare în persoană la proces; cerința efectivității căii de atac conferite, prevăzută la articolul 10 alineatul (1) din directivă și la articolul 47 primul paragraf din cartă, impune ca persoana condamnată în lipsă să fie informată cu privire la dreptul său la un nou proces de care poate face uz la cerere.
- 55 Articolul 8 alineatul (4) a doua teză și articolul 9 din Directiva 2016/343 prevăd, de asemenea, o cale de atac împotriva unei proceduri în lipsă. Acestea ar trebui interpretate în sensul că respectiva cale de atac trebuie să fie eficientă, în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din directivă și cu articolul 47 primul paragraf din cartă. Totuși, aceste dispoziții nu prevăd nicio procedură suplimentară care ar trebui urmată după ce o persoană condamnată în lipsă, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2), a fost informată cu privire la dreptul său de a contesta această hotărâre și de a solicita un nou proces în cursul căruia ar trebui să se examineze temeinicia cererii prezentate. Nu se face trimitere nici la dreptul național. Așadar, o astfel de procedură suplimentară nu este necesară. Dacă aceasta ar fi necesară, cerința punerii la dispoziție a unei căi de atac eficiente ar fi determinat legiuitorul să o menționeze la articolul 8 sau la

articolul 9 din directivă. Prin urmare, o astfel de nouă procedură suplimentară de recunoaștere a dreptului la un nou proces nu este necesară, întrucât informarea prevăzută la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă se referă tocmai la dreptul recunoscut deja la un nou proces.

- 56 De asemenea, articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva 2016/343 impune ca persoana condamnată în lipsă să fie informată cu privire la două aspecte: în primul rând, cu privire la dreptul său de a contesta hotărârea (și anume de a-și exprima dezacordul) și, în al doilea rând, cu privire la dreptul său la un nou proces sau la o altă cale de atac în urma acestei contestații (pentru a obține o cale de atac corespunzătoare acestui dezacord). Această a doua informare nu poate fi explicată decât printr-un drept recunoscut deja la un nou proces, în măsura în care servește primei informări, conferindu-i efectivitate.
- 57 Dacă o persoană care a fost condamnată în lipsă, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă, nu ar avea decât dreptul de a solicita un nou proces iar temeinicia cererii ar face obiectul unei aprecieri suplimentare, ar fi suficientă în acest caz informarea persoanei respective numai cu privire la dreptul său de a contesta hotărârea. Cerința punerii la dispoziție a unei căi de atac eficiente, prevăzută la articolul 47 primul paragraf din cartă, ar fi legat conținutul acestei contestații tocmai de o contestație formulată în fața unei instanțe care ar trebui să se pronunțe cu privire la temeinicia acesteia. În consecință, nu era necesar să se arate, în plus, că persoana respectivă are dreptul să solicite un nou proces (și că trebuie examinată în plus temeinicia cererii sale).
- 58 Argumente în susținerea celei de a doua ipoteze: aceasta este conformă cu modelul național de protecție împotriva procedurii în lipsă. Astfel, instanța examinează cauza în lipsa persoanei acuzate, fără a stabili în prealabil natura absenței, dacă aceasta îndeplinește sau nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343. Potrivit acestei dispoziții, persoana condamnată în lipsă are dreptul de a solicita redeschiderea procedurii, temeinicia cererii fiind apreciată în cadrul unei proceduri speciale.
- 59 **Motivarea întrebării 6):** Articolul 9 prima teză din Directiva 2016/343 oferă căi de atac împotriva procedurii în lipsă unei persoane care a fost condamnată în lipsă fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă. Este vorba despre două căi de atac: dreptul la un „nou proces” și, respectiv, dreptul „la o altă cale de atac care permite reexaminarea pe fond a cauzei, inclusiv examinarea unor probe noi, și care ar putea duce la anularea hotărârii inițiale”.
- 60 Trebuie subliniat că numai pentru a doua posibilitate, și anume „dreptul [...] la o altă cale de atac”, se impun cerințe cu privire la un anumit conținut și la un anumit rezultat [Nota traducătorului: situația este diferită în versiunea în limba germană a articolului 9 prima teză din directivă, întrucât, prin utilizarea expresiei „die bzw. der”, ceea ce urmează se referă atât la dreptul la un nou proces, cât și la dreptul la o altă cale de atac], și anume la posibilitatea unei reexaminări pe fond a cauzei și la stabilirea unor noi elemente de fapt și de drept. Această cerință nu se aplică

primei posibilități a unui „nou proces”, întrucât aceste posibilități constituie o caracteristică esențială a procedurii jurisdicționale.

- 61 Pentru ambele posibilități, articolul 9 a doua teză din Directiva 2016/343 impune cerința unui drept efectiv de participare a persoanei acuzate.
- 62 Astfel, în definitiv, în cazul ambelor posibilități prevăzute la articolul 9 prima teză din Directiva 2016/343, instanța în fața căreia este judecat noul proces în prezența persoanei acuzate poate pronunța o hotărâre judecătorească pe fond, fie o nouă hotărâre judecătorească (prima posibilitate), fie o decizie cu privire la legalitatea fostei hotărâri judecătorești pronunțate în lipsă, care poate consta de asemenea în anularea sa (a doua posibilitate).
- 63 Articolul 9 din Directiva 2016/343 se referă numai la dreptul la un nou proces, ceea ce permite să se considere că a doua posibilitate constituie un tip de nou proces.
- 64 Se ridică, aşadar, problema dacă a doua posibilitate prevăzută la articolul 9 prima teză din Directiva 2016/343 trebuie interpretată în sensul că include posibilitatea legală de redeschidere a procesului penal în care o parte din actele de procedură deja îndeplinite, inclusiv o eventuală hotărâre judecătorească pe fond în lipsa persoanei acuzate, își păstrează valoarea juridică, dar persoanei condamnate în lipsă i se acordă posibilitatea de a participa la acte de procedură viitoare și în cadrul cărora aceasta să își exercite pe deplin dreptul de a fi prezentă în persoană, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din directivă și cu toate celelalte drepturi conferite de dreptul național și de dreptul Uniunii; în final, există posibilitatea de a reexamina pe fond hotărârea judecătorească pronunțată în lipsă (dacă și-a menținut valoarea juridică) și, dacă este cazul, de a o anula, de a o modifica sau de a o confirma.
- 65 **Motivarea întrebării 7):** Dreptul național prevede că o persoană condamnată în lipsă trebuie să fie prezentă în persoană în fața instanței care examinează cererea sa privind un nou proces în prezența sa. Această prezentare în persoană constituie o condiție pentru examinarea pe fond a cererii sale. În cazul în care această persoană nu se prezintă, procedura încetează, iar protecția solicitată nu se acordă.
- 66 Dreptul național prevede astfel o nouă condiție suplimentară pentru exercitarea dreptului prevăzut la articolul 9 din Directiva 2016/343 care nu figurează în această dispoziție. Se ridică problema dacă acest aspect este compatibil cu sistemul de protecție instituit de directivă, în măsura în care îl face considerabil mai dificil.
- 67 Instanța de trimitere ridică, aşadar, problema dacă, atunci când asigură informarea prevăzută la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva 2016/343, trebuie să ia măsuri pentru ca VB să fie de asemenea informat cu privire la faptul că, în cazul în care nu se prezintă în fața instanței căreia i-a solicitat un nou proces cu participarea sa, cererea sa nu va fi examinată pe fond, iar condamnarea sa în lipsă

va deveni definitivă. Cu toate acestea, obligația de a asigura o astfel de informare există numai dacă această condiție este compatibilă cu dreptul Uniunii.

- 68 Curtea s-a pronunțat cu privire la chestiuni similare: Hotărârea din 12 martie 2020, C-659/18, EU:C:2020:201 și Hotărârea din 22 iunie 2023, C-823/21, EU:C:2023:504. Curtea a statuat că un stat membru nu este autorizat să impună condiții suplimentare, neprevăzute de dreptul Uniunii, care compromit realizarea obiectivului unui acces efectiv, ușor și rapid la asistența unui avocat sau la o procedură de acordare a protecției internaționale. Această abordare este menținută în mod logic atunci când este vorba despre un drept diferit, și anume dreptul de a fi prezent în persoană în temeiul articolului 8 alineatul (1) din Directiva 2016/343.
- 69 **Motivarea întrebării 8):** Se ridică problema dacă respectivele căi de atac împotriva procedurilor în lipsă, prevăzute la articolul 8 alineatul (4) și la articolul 9 din Directiva 2016/343, se aplică în același mod unei condamnări și unei achitări. Această problemă este pertinentă în măsura în care instanța de trimitere poate pronunța o hotărâre de achitare a lui VB.
- 70 Considerentul (37) și articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343 fac trimitere la posibilitatea unui proces în absența persoanei acuzate, care duce la o „hotărâre privind vinovăția sau nevinovăția”. Totuși, aceste dispoziții privesc condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă potrivit cărora o persoană condamnată în lipsă nu are dreptul la un nou proces.
- 71 Prima teză a considerentului (39) și articolul 8 alineatul (4) din Directiva 2016/343, care se referă la persoanele condamnate în lipsă și care dispun de o cale de atac recunoscută împotriva procedurii în lipsă, menționează doar „hotărârea”. Se poate considera că este vorba despre hotărârea menționată la considerentul (37) și la articolul 8 alineatul (2), adică despre o „hotărâre privind vinovăția sau nevinovăția”, dar se poate considera și că este vorba numai despre o hotărâre privind vinovăția.
- 72 A doua teză a considerentului (39) și articolul 8 alineatul (4) din Directiva 2016/343 menționează reținerea persoanei condamnate, ceea ce constituie un indiciu că este vorba numai despre condamnări. În mod similar, articolul 8 alineatul (3) [care face trimitere la condițiile prevăzute la alineatul (2)] menționează executarea hotărârii; or, numai hotărârile judecătorești prin care se pronunță o condamnare pot fi executate.
- 73 Prin urmare, există îndoieli cu privire la aspectul dacă, în ipoteza în care VB este achitat în absența sa și este declarat nevinovat, acesta are dreptul la un nou proces sau la o altă cale de atac în conformitate cu articolul 9 din Directiva 2016/343 sau dacă, în acest caz, instanța de trimitere trebuie să se asigure că el este informat în conformitate cu articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă.
- 74 **Punctul de vedere al instanței de trimitere**

- 75 Dreptul național – articolul 423 din NPK – prevede o cale de atac împotriva condamnării unei persoane acuzate în cazul încălcării dreptului de participare. În special, potrivit situației de fapt din procedura principală, astfel cum a fost stabilită la data trimiterii preliminare, VB are dreptul la un nou proces atât în temeiul dreptului național, cât și în temeiul dreptului Uniunii.
- 76 Cu toate acestea, dreptul național nu prevede o cale de atac suficient de eficientă împotriva procedurii în lipsă. Mai precis, acesta nu prevede informarea persoanei condamnate în lipsă cu privire la calea de atac disponibilă. În special, o asemenea informare nu intervine la momentul reținerii sale în scopul executării pedepsei privative de libertate care i-a fost aplicată.
- 77 În consecință, chiar dacă dreptul național prevede protecția potrivit articolului 9 din Directiva 2016/343, el nu prevede această protecție într-un mod care ar permite persoanei condamnate în lipsă să își exercite acest drept în mod adecvat și eficient, în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din directivă. În special, nu se acordă standardul de protecție stabilit la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă potrivit căruia o persoană care a fost condamnată în lipsă, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă, este informată cu privire la dreptul la un nou proces încă de la momentul reținerii sale.
- 78 Reglementarea națională prevăzută la articolul 423 din NPK este o cale de atac suficient de eficientă numai dacă instanța care a pronunțat hotărârea în lipsă a apreciat că existau motivele prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343 și, prin urmare, nu a asigurat efectuarea informării corespunzătoare potrivit articolului 8 alineatul (4) din directivă. În acest caz, această opinie a instanței care a pronunțat hotărârea în lipsă poate fi contestată de persoana condamnată în lipsă, după reținerea sa, chiar în cadrul procedurii prevăzute la articolul 423 din NPK. Aceasta ar fi o procedură în temeiul articolului 10 alineatul (1) din directivă, care urmărește să ofere protecție persoanei condamnate atât împotriva aprecierii eronate a instanței care a pronunțat hotărârea în lipsă, în ceea ce privește natura absenței [dacă aceasta este sau nu este prevăzută la articolul 8 alineatul (2) din directivă], cât și împotriva condamnării în lipsă în sine.
- 79 Cu toate acestea, având în vedere că, în cadrul procedurii penale în lipsa persoanei acuzate nu se examinează deloc dacă sunt întrunite împrejurările menționate la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2016/343, aplicarea mecanismului prevăzut la articolul 423 din NPK, drept cale de atac unică împotriva procedurii în lipsă, este insuficientă, inadecvată și ineficientă, întrucât standardul de informare datorat prevăzut la articolul 8 alineatul (4) a doua teză din directivă nu este atins.
- 80 Astfel, o asemenea informare, datorată în temeiul articolului 8 alineatul (4) a doua teză din Directiva 2016/343, nu este efectuată. Acest lucru diminuează în mod considerabil efectivitatea dreptului la un nou proces, cu toate că acesta este prevăzut de dreptul național. Aceasta este situația în măsura în care este posibil ca o persoană care a fost condamnată în lipsă, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din directivă, în absența unei informări atât cu

privire la hotărârea prin care a fost condamnată, cât și la dreptul său la un nou proces, să nu fie niciodată informată că are dreptul la un nou proces. Acest lucru conduce la o diminuare substanțială a nivelului de protecție jurisdicțională împotriva condamnărilor în lipsă.

DOCUMENT DE LUCRU